

1940
—
1950

Krigens år

ET SKUD I NAKKEN OG TO I TINDINGEN dræbte den landskendte danske digterpræst Kaj Munk den 4. januar 1944. Drabet var det første såkaldte clearingdrab, der var mord planlagt og udført af tyskerne som hævn for modstandsbevægelsens aktioner. Dagen efter blev liget obduceret på Silkeborg Sygehus af statsobducent Willy Munck, der få måneder inden var begyndt i stillingen. I løbet af krigens sidste måneder blev undersøgelser af ofre for clearingdrab næsten en hverdagsbegivenhed for retsmedicinerne i Danmark.

“Devilde oprindeligt have været Kirurg,” konstaterede en journalist fra Nationaltidende i et interview med dr.med. Willy Munck fra august 1942, mens han endnu var inspektør ved Retsmedicinsk Institut i København. “Ja, men paa den Bane blev jeg standset, fordi Formalin gav mig Eksem paa Hænderne,” forklarede Willy Munck. “Men min kirurgiske Uddannelse i Forbindelse med mit patologisk-anatomiske Arbejde gjorde mig egnet til Stillingen som Prosektor. Og nu er jeg glad for mit Arbejde.”

Det var med andre ord ydre omstændigheder, der gjorde, at Willy Munck fik patologien og retsmedicinen som sit arbejdsfelt. Men selv om han gav udtryk for at være glad for sin stilling i København, greb han alligevel året efter muligheden for at blive Frederik Gregersens afløser til kombinationsstillingen som overlæge på Patologisk-anatomisk Institut i Aarhus og statsobducent i Nørrejylland.

Han valgte dermed at blive leder af den retsmedicinske mission i Jylland i en ganske usædvanlig periode. Danmark var besat, og få uger efter Muncks tiltræden brød samarbejdspolitikken med tyskerne sammen. Hverdagen for danskerne bød på henrettelser af modstands-

folk, likvidering af stikkere og gengældelsesaktioner for begge dele. Danmark flød med våben, og de blev flittigt brugt, så obduktioner af skuddræbte personer blev en væsentlig del af den nye statsobducenters hverdag.

Med sine 22 års erfaring fra Retsmedicinsk Institut i København i bagagen var Willy Munck uden tvivl en af de mest kompetente personer, man kunne vælge til at bære specialet ind i fremtiden, da Frederik Gregersen i en alder af næsten 72 år valgte at gå på pension. Og det var ikke kun Aarhus Universitet, der havde opmærksomhed på Muncks kvalifikationer. Få dage efter udnævnelsen i Aarhus blev Willy Munck også udpeget til stillingen som afdelingschef på Retsmedicinsk Institut i København – en stilling, som han med det samme var nødt til at tage sin afsked fra, da han den 1. juli 1943 skulle påtage sig de nye opgaver i Aarhus.

En markant skikkelse

“Har De tidligere været beskæftiget med Undersøgelser til retslig Brug?” spurgte Jyllands-Postens journalist den nye statsobducent i et tiltrædelsesinterview. Svaret fra Munck var holdt i samme høflige tone på trods af journalistens tilsyneladende uvidenhed om, hvem han sad over for: “Det skulle jeg mene. Jeg har i over 20 Aar været på Retsmedicinsk Institut [i København] og fulgt hele Udviklingen, som har været stærkt stigende med Optagelsen af en Del nye Metoder.”

Den nye statsobducent og leder af Patologisk-anatomisk Institut blev en markant skikkelse for både retsmedicinen som fagområde og for udviklingen af Aarhus Universitet, og han gjorde fra første sekund et overordentligt stort indtryk på omgivelserne. Det viser denne beskrivelse i det lokale dagblad, Aarhus Stiftstidende, fra juli 1943:

“Til Trods for sin tørre Ro – den de fødte Læger har fra Naturens Side, og som de andre Læger med større eller mindre Held tillærer sig – har han en Vitalitet, der virker æggende paa Omgivelserne. Hans hele sportstrænedede Krop udstråler Veloplagthed. Blikket er fast og aabent. Draget om Munden viser sund Skepsis – alt i alt bærer den vordende Professor et Præg af Selvtillid, men alligevel bliver det Indtryk, man tager med sig hjem, først og fremmest Beskedenhed.”

Allerede inden Willy Munck tiltrådte, havde Aarhus Universitet et ønske om at udbygge den medicinske uddannelse med blandt andet et professorat i patologisk anatomi, men det gik trægt med at få overbevist politikere og embedsmænd om nødvendigheden. Det Lægevidenskabelige Fakultet ved Aarhus Universitet var blevet oprettet i 1933, men der gik 20 år, inden uddannelsen var fuldt udbygget, og de medicinstuderende kunne tage hele uddannelsen i Aarhus i stedet for at skulle tage til København for at gå op til de afsluttende eksamener. I den mellemliggende periode var der et konstant pres på myndighederne fra universitetets side for at udbygge uddannelsen i Aarhus, og Willy Munck var selvskreven til at besætte den første stilling som professor i patologisk anatomi.

Først i 1952 – ni år efter Muncks ankomst til Aarhus – lykkedes det universitetet at få det længe nærrede ønske opfyldt: Willy Munck

En af Willy Muncks mere særprægede opgaver var obduktionen af Grauballemanden i 1952. Obduktionen fastslog, at Grauballemanden døde, da hans strube blev skåret igennem med et skrappt instrument.

blev udnævnt til professor i patologisk anatomi. Tre år senere blev han desuden rektor for Aarhus Universitet. Han sad på rektorposten i to perioden fra 1955 til 1959 og var blandt andet med til at gennemføre universitetets overgang fra privat til statslig institution. Han var også med til at søsætte Institut for Syge- og sundhedsplejersker, der i dag hedder Afdeling for Sygeplejevidenskab, og opbygningen af journalistkurset, der var forløberen for Danmarks Medie- og Journalisthøjskole. Da han i 1959 forlod rektorposten, havde han sået det frø, der betød, at retsmedicinen samme år fik sit eget institut og professorat ved Aarhus Universitet.

Willy Munck var en person med autoritet. I nekrologen fra 1981 i Ugeskrift for Læger sættes ord som "elskværdig myndighed", "præcision" og "legendarisk arbejdssevne" på hans virke. Som rektor gjorde han også indtryk, foreksempel på den nyudnævnte juraprofessor Stig Jørgensen, da han i 1958 i forbindelse med sin udnævnelse skulle i audiens hos rektor Willy Munck. "Willy Munck var så afgjort en mand af den gamle skole. Han modtog mig stående [...] som var han en general eller anden højerestående officer, men med alle de aristokratiske dyder. Han var meget markant af ydre og af adfærd. Han gjorde et stort indtryk på mig," erindrer Stig Jørgensen i en portrætbog.

Da Willy Munck i 1963 gik af som professor, blev han hædret med en medalje, der bærer hans profilbillede. Det er så vidt vides den eneste gang i universitetets historie, at en ansat er blevet æret med en medalje. Medaljen kunne interesserede købe, og Stig Jørgensen skaffede sig et eksemplar: "Jeg nærede stadig en stor veneration over for personen, som havde modtaget mig så vel, og medaljen har ligget på mit skrivebord lige siden."

Skuddrab blev en del af hverdagen

Hvis man forestiller sig, at Willy Munck i det tidlige forår 1943 ringede til Aarhus for at spørge til den ledige stilling som statsobducent for Nørrejylland, så fik han givetvis at vide, at hvervet var en fredelig tjans med et stiltfærdigt stigende antal obduktioner, der over årene vippede omkring 100. Selv om krigen var på vej ind i sit tredje år, mærkede Statsobducenturet i Aarhus det kun perifert.

I 1941 var der en enkelt sag om en tysk soldat, der blev dræbt af knivstik. Ved obduktionen af en anden soldat året efter konstaterede statsobducenten, at den unge mand var død af lungetuberkulose, og i et tredje tilfælde også fra 1942 var dødsårsagen en kraftig halsbetændelse. For det meste stod den tyske besættelsesmagt dog selv for de obduktioner, der omfattede deres egne folk.

I krigens første år er der også kun ganske få eksempler på dødelig udgang iforbindelse med sammenstød mellem danskere og tyskere, og de få tilfælde, der vartale om, havde mere almen menneskelige årsager. For eksempel skød en tysk soldat en dansk mand på Samsø i et jalousiopgør. Soldaten var blevet interesseret i den danske mands kone, og det fik tragiske konsekvenser.

I begyndelsen af krigen var det samarbejdet mellem den tyske besættelsesmagt og den danske regering – samarbejdspolitikken – der prægede dagligdagen i det besatte Danmark. Ved at samarbejde med tyskerne ønskede den danske regering at skåne befolkningen mest muligt for tyskernes aggression og samtidig bevare så meget selvstændighed som muligt. I de første år af krigen havde danskerne egen regering og politi, og tyskerne tillod endda, at Danmark havde en hær. Tyskerne var heller ikke interesserede i konfrontation med danskerne og brugte som begrundelse for besættelsen, at Danmark skulle beskyttes mod en engelsk invasion.

Samarbejdet betød, at de første år af krigen var forholdsvis fredelige for de fleste danskere sammenlignet med forholdene for borgerne i mange af de andre tyskbesatte lande – for eksempel Norge, hvor modstanden mod tyskerne var mere massiv. Modstandsbevægelsen i Danmark ulmede ganske vist, men danske politikere og politiet advarede mod sabotagen, og i en berømt radiotale fra 2. september 1942 sagde statsminister Vilhelm Buhl advarende, at regeringen ville bekæmpe sabotørerne med alle midler, og han opfordrede befolkningen til at hjælpe med at bekæmpe fænomenet.

Først i de sidste år af krigen blev besættelsen mere dramatisk, hvilket også fik betydning for de retsmedicinske opgaver. Som nævnt lå antallet af retslige obduktioner i Nørrejylland i omegnen af 100 om året, da Willy Munck tiltrådte, men tallene ændrede sig i 1944, hvor der blev foretaget 131 obduktioner – heraf 46 skuddrab. I 1945 gennemførte Willy Munck og hans stab 156 retslige obduktioner, 32 af dem som

følgeafskud. Det store skift skete den 29. august 1943, da samarbejdspolitikken brød sammen. På dette tidspunkt var krigslykken vendt for tyskerne, og det samme var folkestemningen blandt danskerne.

I begyndelsen af august gik en række provinsbyer i strejke på skift. Det begyndte i Odense, hvor 1500 arbejdere på stålskibsværftet gik i strejke, fordi de ikke ville finde sig i at arbejde under tysk overvågning. Konflikten opstod, efter et skib, der var blevet ombygget til tysk brug på værftet, var blevet sænket af sabotører. Senere bredte strejken sig til andre virksomheder i Odense. Tyskerne trak overvågning tilbage, og værftsarbejderne gik igen på arbejde, men i de kommende uger blussede strejker og sammenstød op i andre byer. Først i Esbjerg, senere i Aarhus, Aalborg og en række andre byer. Konfrontationen mellem tyskere og danskere blev fra konflikt til konflikt stadig skarpere, og i Aalborg blev flere aalborgensere dræbt af tyske kugler, og byen blev den 25. august erklæret i undtagelsestilstand.

Krisen kulminerede med, at den tyske rigsfuldmægtige, Werner Best, stillede den danske regering over for et ultimatum. Den danske regering skulle indføre undtagelsestilstand, der blandt andet indebar dødsstraf til danskere, der bar våben eller udførte sabotage. Regeringen afviste tyskernes ultimatum, og samarbejdspolitikken brød sammen den 29. august 1943. Dermed var linjerne trukket skarpt op mellem danskere og tyskere, og brutaliteten tog til i omfang. Sabotageaktionerne tog til, og tyskernes sanktioner blev hårdere.

Clearingmordene

En stor del af de skuddræbte danskere, der blev obduceret efter samarbejdspolitikens sammenbrud, var ofre for såkaldte clearingmord. Det var Hitler selv, der i slutningen af 1943 befalede, at mord på tyskere eller tyskvenlige samarbejdspartnere skulle gengældes med "modterror". I forhold til Danmark var Hitler især irriteret over modstandsbevægelsens drab på de danske stikkere, der angav modstandsfolkene. I løbet af krigen blev omkring 400 danskere likvideret af modstandsfolk, og da stikkerne var en vigtig kilde til afsløring af de illegale aktiviteter i modstandsbevægelsen, ønskede Hitler at skabe antipati mod modstandsbevægelsen i den danske befolkning ved at benytte øje-for-øje-logikken: Hvis stikkerlikvideringerne fortsatte, ville det få conse-

kvenser for agtede, danske borgere. I visse af de tyske besatte lande blev et drab på en tysker eller en tyskvenlig person hævnnet med henrettelse af ti tilfældige borgere i landet. I Danmark var målestokken dog kun én til én.

Clearingdrabene gik primært ud over kendte og vellidte danskere, men i visse tilfælde ramte de helt tilfældige danskere, der var på gaden på det forkerte tidspunkt. Der blev begået over 100 clearingdrab under besættelsen, og det var en gruppe bestående af tyskere og danske nazister, der stod bag drabene. Mest berømt var Peter-gruppen, der bestod af en blanding af danskere og tyskere og havde 91 drab og 131 bombeattentater på samvittigheden.

Det var også fem medlemmer af Peter-gruppen, der stod bag det første og mest bemærkelsesværdige clearingdrab i Danmark. Mordet på digterpræsten Kaj Munk den 4. januar 1944.

Både i sine prædikener og i sin poesi og dramatik var Kaj Munk en markant kritiker af den tyske besættelse af Danmark og samarbejdspolitikken. I tiden op til likvideringen blev han flere gange advaret – blandt andet af modstandsbevægelsen – om, at han risikerede at blive taget af tyskerne, og situationens alvor blev understreget af, at flere kendte danskere i de sidste dage op til nytåret 1943-44 blev forsøgt myrdet af Peter-gruppen. Men Kaj Munk nægtede at gå under jorden, og hans sidste prædiken til menigheden i Vedersø den 1. januar 1944 blev en tordnende kritik af de danskere, der hjalp tyskerne.

"... naar danske Mænd uden bydende Behov og af egen fri Drift og Valg forraader deres Fædreland og Kristendom af raadent Pengebegær, saa skal de ogsaa her fra Kirken have at vide, at den Rigdom, de paa den Maade tiltusker sig, er Judaspenge og skal blive dem til Fordærv."

Tre dage senere ved 19.30-tiden blev Kaj Munk hentet i præstegården af fem mænd, der på dansk med tysk accent udgav sig for at være kriminalbetjente. Kaj Munk fik tilladelse til at pakke nogle få ting, inden de fem mænd i hast kørte væk med ham. Hans kone fik ikke mulighed for at tage ordentlig afsked med ham.

Efter krigen afslørede afhøringer af de tre tyskere, en østriger og en schweizer, der stod bag likvideringen, at planen i første omgang var

Liget af Kaj Munk blev fundet af en håndværker tidligt om morgenen den 5. januar i grøften ved Hørbylunde Bakker få kilometer vest for Silkeborg. Politiets fotograf dokumenterede fundet, inden Kaj Munks lig blev kørt ind til sygehuset i Silkeborg, hvor obduktionen fandt sted dagen efter. Foto fra Politimuseet.

at skyde Kaj Munk i hjemmet. Fremgangsmåden blev ændret, fordi præstegården var tæt befolket med Kaj Munks hustru, fem børn og ansatte. I stedet aftalte de fem gerningsmænd at bortføre deres offer til skovområdet omkring Hørbylunde Bakker lidt vest for Silkeborg ca. 90 kilometer væk. Vidneafhøringer af gerningsmændene efter krigen fortæller, at Kaj Munk var fraværende og apatisk, da de nåede frem til Hørbylunde Bakker, hvor de fem gerningsmænd holdt ind til siden og foregav, at de skulle lade vandet. Kaj Munk blev trukket ud af bilen og stillet ved et træ. Han gav ingen lyd fra sig, da han først blev skudt i nakken og derefter to gange i venstre tinding.

Næste morgen blev Kaj Munks lig fundet i grøften af en murer, der cyklede forbi. Kufferten med Kaj Munks ejendele lå ved siden af liget, og desuden var en seddel med påskriften "Du Svin har alligevel arbejdet for Tyskland" placeret på liget. Formålet med sedlen var sandsynligvis at sløre tyskernes andel i mordet. I stedet skulle det se ud, som om Kaj Munk var blevet likvideret af modstandsbevægelsen. Taktikken lykkedes ikke. Der var næppe nogen danskere, der var i tvivl om, at den tyske besættelsesmagt stod bag mordet. Politiets teknikere fandt et fladtrykt 9-mm projektil ved Kaj Munks kasket og desuden et 9-mm patronhylster. En lokal læge blev også kaldt ud til gerningsstedet, og han konstaterede ved første øjesyn, at Kaj Munk var blevet

dræbt med to skud – et i nakken og et i tindingen. Det var også den pågældende læge, der fandt Kaj Munk stagne og i jakkelommen og ud fra identitetspapirerne kunne konkludere, at det efter sandsynlighed var liget af Kaj Munk, man havde fundet i grøften. Da undersøgelserne på gerningsstedet var overstået, blev liget lidt over middag kørt ind til Silkeborg Sygehus, hvor kredslæge Niels Bunkeflod stod for det såkaldte medicolegale (retslige) ligsyn.

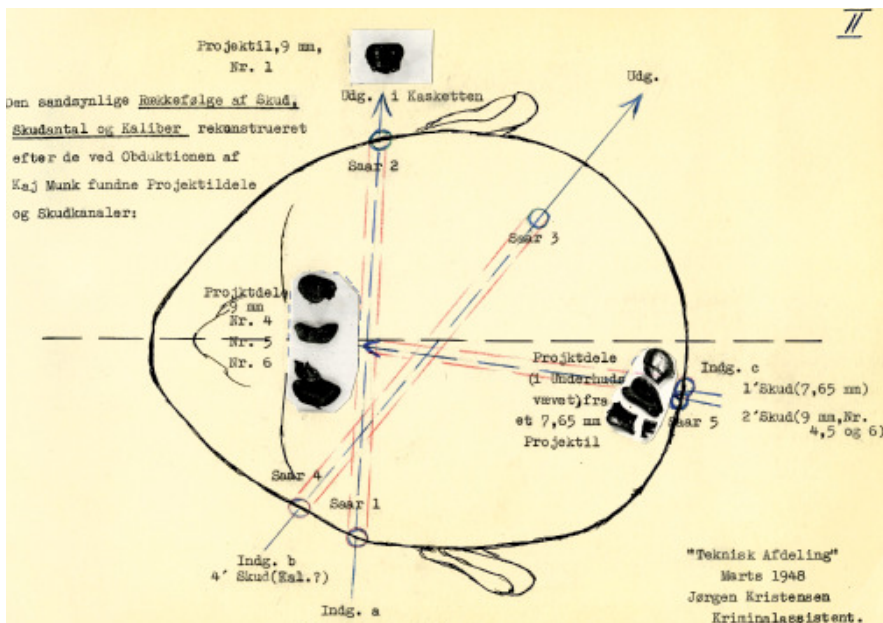
I løbet af få minutter konstaterede Bunkeflod, at Kaj Munk ikke var dræbt af to skud som først antaget af den lokale læge, men derimod tre skud. Derfor blev der i hurtig og hast sendt mandskab ud til Hørbylunde Bakker for på ny at lede efter patronhylstre, der kunne være vigtige bevismaterialer i en eventuel retssag. Nyheden om mordet på Kaj Munk var allerede spredt, og nysgerrige var allerede dukket op ved drabsstedet. Derfor var der overhængende risiko for, at mulige spor kunne forsvinde. Det lykkedes heldigvis at finde de sidste to patronhylstre.

På baggrund af ligsynet besluttede politiet, at Kaj Munks lig skulle obduceres. Statsobducent Willy Munck blev kontaktet, og næste formiddag blev obduktionen gennemført på Silkeborg Sygehus under overværelse af kredslæge Bunkeflod og sandsynligvis også af repræsentanter fra politiet.

Selv om det var ret indlysende, hvad der var årsagen til drabet, gennemførte Willy Munck en fuldstændig obduktion, som det er praksis i dansk retsmedicin. Alle organer blev taget ud af kroppen og undersøgt, og obduktionen varede hele formiddagen og til ud midt på eftermiddagen. Derefter blev liget gjort i stand og transporteret til Vedersø, hvor Kaj Munk blev begravet. Uden for sygehuset havde en større folkemængde samlet sig for at se bilen med liget af den berømte personlighed køre af sted. Det var som nævnt det første clearingmord under besættelsen, og chokket blandt menige danskere var stort.

Selve detaljerne i den kortfattede obduktionsrapport er belagt med tavshedspligt, men det er utvivlsomt skaderne i hovedet efter skuddene, der har optaget Willy Munck mest. Han har nøje registreret indskudshullerne, hvor projektilerne er skudt ind i kraniet, og noteret størrelsen på hullerne, som kan give en ide om våbnets kaliber. Hvis projektiler er gået hele vejen igennem kraniet, har han også registreret udskudssåret. I Kaj Munks tilfælde viste obduktionsrapporten, at der for nakkeskuddet var et udskudssår i et af næseborene.

Kaj Munk blev myrdet af en SS-terrorgruppe den 4. januar 1944, og siden har der været spekulationer om, hvordan mordet præcis fandt sted, og hvem af de fem mænd i SS-gruppen, der skød. Den fremherskende teori om drabet pegede på, at Munk blev myrdet med tre skud – et skud med en kaliber 7,65 og to dræbende skud med et 9 mm våben. I 1948 gennemgik politiets teknikere på ny fundene fra obduktionen. På baggrund af de projektilddele, der blev fjernet fra liget, konkluderede de, at der var tale om fire skud. Første og andet skud gik ind i nakken i næsten samme skudkanal, men var affyret med to forskellige våben. Tredje og fjerde skud blev affyret mod tindingen. Illustration fra Politimuseet.

Efter krigen kom det frem, at projektilerne, som dræbte Kaj Munk, blev gemt, så de senere kunne bruges ved en eventuel retssag. I dag er de fleste effekter fra mordet gemt på Politimuseet. Projektilerne og patronhylstrene er imidlertid sandsynligvis blevet destrueret. I hvert fald er de ikke længere blandt de genstande, der er bevaret fra mordet i 1944.

Rutinen omkring obduktioner af skuddræbte

Willy Munck og Tage Lund fik på baggrund af de mange likvideringer i de sidste måneder af krigen stor erfaring med at obducere skudofre. Undersøgelsen af et skudoffer er rent retsmedicinsk en forholdsvis simpel opgave. Dødsårsagen vil i de fleste tilfælde enten være forblødning eller fatal beskadigelse af organerne. Alligevel skal retsmedicineren være varsom med at drage konklusioner, og det er nødvendigt med et tæt samarbejde med politiets teknikere for at kunne kortlægge, hvad der er gået forud for skuddrabet.

Retsmedicinere deler skud op i tre kategorier. Betegnelsen berøringsskud eller kontaktskud bruges, når våbnet enten rører ved offeret eller er meget tæt på. Hvis det for eksempel er et haglgevær, offeret

er blevet dræbt med, vil retsmedicineren i skudsåret kunne finde den filt- eller plastikprop, som enhver haglpatron indeholder, og som adskiller hagl og krudtladning. Er afstanden større, vil proppen ikke nå frem til såret. Ved et kontaktskud vil man ofte kunne se et aftryk af skydevåbnetsmunding i huden, og desuden vil retsmedicineren kunne finde krudtslam i skudkanalen. Langt de fleste kontaktskud sker i forbindelse med selvmord.

Den næste kategori hedder nærskud. Her er afstanden mellem offer og våben som en tommelfingerregel mindre end løbets længde, hvilket for håndvåbens vedkommende vil sige mindre end en halv meter. Ved nærskud vil retsmedicineren finde krudtpartikler eller mærker efter flammerne fra våbnetsmunding på huden, med mindre huden har været dækket af beklædning. Den sidste kategori er fjernskud, hvor drabsvåbnet er affyret i en afstand, så der ikke er rester af krudtet på huden.

En sikker bedømmelse af afstanden mellem offer og gerningsmand kan i visse tilfælde være afgørende for at kunne klarlægge omstændighederne omkring et skuddrab. Det er nemmest at bedømme afstanden, hvis drabsmanden har anvendt et haglvåben. Her vil retsmedicineren under obduktionen kunne måle den præcise spredning af haglene. Man kan forestille sig, at det nederste hagl findes på midten af låret og det øverste i halsen. Herefter vil man kunne fastslå afstanden ved at prøveskydevåbnet og finde afstanden mellem skydeskiven og våbnet, hvor spredningen af haglene er den samme som på liget. For visse enkeltprojektilvåben kan det være vanskeligt at vurdere afstanden. Rifler med de såkaldte højhastighedsprojektiler kan for eksempel smadre et kranium fuldstændig og gøre det vanskeligt for retsmedicineren og politiets teknikere at komme med en skråsikker vurdering af afstanden.

Retsmedicineren interesserer sig også for skudretningen blandt andet for at kunne fastslå, om der kan være tale om et selvmord eller ej. Er offeret skudt i ryggen eller i nakken, som tilfældet var med Kaj Munk, er der næppe nogen tvivl om, at der er tale om et mord, men i andre tilfælde kan der være tvivl, og derfor deltager politiets teknikere nu om dage ofte i obduktionen af skudofre. Det vil også være politiets teknikere, der undersøger de projektiler, som retsmedicinerne finder i liget, iforsøget på at kunne knytte projektiler, mordvåben og gerningsmand sammen.

Obduktioner af modstandsfolk

Selv om krigen var slut den 5. maj 1945, var der stadig en del opgaver for retsmedicinerne at løse. I den retsmedicinske statistik over skuddrab fra krigsårene indgår ikke de 101 modstandsfolk, som blev henrettet af tyskerne under krigen. Langt hovedparten af henrettelserne – også af jyske modstandsfolk – fandt sted i Ryparken i København, hvortyskerne efterfølgende begravede ligene. Efter krigen blev de gravet op igen og undersøgt ved ligsyn på Retsmedicinsk Institut i København. Langt de fleste af dem blev på denne måde identificeret.

De danske myndigheder var i de allerførste dage efter befrielsen interesseret i hurtigt at få overblik over, hvor tyskerne havde begravet ligene af de modstandsfolk, der var blevet henrettet eller på anden måde var døde i tyskernes varetægt. Afhøringer af ansatte i det berygtede Gestapo – tyskernes hemmelige statspoliti – førte blandt andet til fundet af ni grave på Skejby Mark få kilometer uden for Aarhus. Her havde tyskerne en eksercerplads, som også fungerede som kirkegård for nogle af de modstandsfolk, som enten havde siddet i Gestapos fængsel i byen eller ligget på feltlazarettet. To af ligene lå i kister, mens de øvrige var helt eller delvist påklædte og et enkelt nøgen.

Tre af de ni lig blev kørt til ind til Aarhus Kommunehospital, hvor de blev obduceret af Willy Munck. To af ligene ankom den 17. maj – knap to uger efter befrielsen. Ved siden af ligene lå flasker med papirlapper med oplysninger om ligenes navne og fødselsdatoer, hvilket naturligvis lettede identifikationsarbejdet. Desuden havde lederen af Røde Kors i Aarhus, Carl Jacobsen, fremskaffet en række oplysninger fra tyskerne om de begravede personer.

Det første lig viste sig at være en mand fra Aarhus, der var blevet anholdt efter en sabotageaktion mod en aarhusiansk virksomhed. Han blev i de papirer, som Røde Kors havde fremskaffet, beskrevet som åndeligt syg, og han var død af et hjerteslag på tyskernes lazaret den 11. april 1945. Obduktionen kunne ikke afgøre, om den tyske vurdering var korrekt, men liget havde ingen mærker efter skud eller anden vold. Da dødsfaldet var sket kun lidt over en måned tidligere, var det muligt for mandens familie at identificere liget.

Det andet lig, som blev bragt ind den 17. maj, var også blevet begravet sammen med en flaske med navn og fødselsdato. Det drejede sig om en mand fra Horsens, der også havde været involveret i sabotage.

Manden havde forsøgt at flygte fra tyskerne, men var blevet såret og taget til fange. Han døde ifølge en tysk læges dødsattest senere på lazarettet af blodforgiftning, måske som følge af de skudsår, han havde fået under anholdelsen. Heller ikke denne dødsårsag kunne retsmedicinerne med sikkerhed dokumentere.

En ugestid efter, at retsmedicinerne havde modtaget de to førstelig, blev endnu et lig bragt ind til obduktion. Denne gang var der ingen flaske med oplysninger om identiteten. Derfor var det i første omgang ikke muligt for retsmedicinerne at fastslå, hvem personen var. Willy Munck sørgede for, at mandens tandoplysninger i første omgang blev registreret. Af en tilføjelse til obduktionsrapporten fremgår det, at man senere har fået en formodning om, hvem manden var, men om det var tandoplysningerne, der førte til formodningen, er uvist. Under alle omstændigheder peger oplysningerne på, at det var en mand fra København, der var blevet fængslet af Gestapo i Aarhus. Manden havde ifølge de oplysninger, som Røde Kors havde indsamlet, hængt sig i sin celle i november 1944. Heller ikke denne dødsårsag kunne obduktionen bekræfte.

I krigens to sidste år obducerede retsmedicinerne 78 skuddræbte personer i Aarhus. Men heldigvis forsvandt skydevåbnene ud af hverdagen i Danmark, og takket være en restriktiv våbenlov er det relativt sjældent, at retsmedicinere i Danmark skal udrede skuddrab. For at give et billede af, hvor usædvanlig situationen var under krigen, var der i 2015 bare 5 tilfælde på landsplan, hvor skydevåben var årsagen til drab eller selvmord.

